

Szegedi Judaisztikai Közlemények 6.

Ábrahám Vera-Urbancsok Zsolt:
Orthodox zsidók Szegeden -
A Szegedi Orthodox Zsidó
Imaegylet Története

Sorozatszerkesztő:
Ábrahám Vera

Kiadja a Szegedi Zsidó Hitközség
dr. Birnfeld Sámuel Könyvtára
Szeged
2018.

Szegedi Judaisztikai Közlemények
6. szám

Kiadja a Szegedi Zsidó Hitközség és a dr. Birnfeld Sámuel Könyvtár Szeged

Sorozatszerkesztő:

Ábrahám Vera

Lektor:

Gleszer Norbert

Szerkesztőbizottság:

Bányai Viktória MTA TK Kisebbségkutató Intézet tudományos főmunkatársa
Glässer Norbert SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék adjunktusa
Kiss Endre DSc, egyetemi tanár OR-ZSE Kaufmann Dávid Zsidó Kultúratudományi Kutatócsoport vezetője

A sorozat együttműködő partnerei:

Rabbiképző Zsidó Egyetem Kaufmann Dávid Kutatócsoportja, Budapest
Szegedi Zsidó Hitközség dr. Birnfeld Sámuel Könyvtára, Szeged
SZTE-BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszéke, Szeged

A szerkesztőség címe:

Szegedi Zsidó Hitközség dr. Birnfeld Sámuel Könyvtára
H-6723. Szeged, Gutenberg u. 20.
Telefon: 62/423-849, mobil: 70/513-98-53
Email: abraham.szeged@gmail.com

A kiadást a Magyarországi Zsidó Örökség Közalapítvány támogatta

Felelős kiadó:

Dr. Lednitzky András, a Szegedi Zsidó Hitközség elnöke,
Izrael tiszteletbeli konzulja

ISBN 978-615-80620-5-3

Technikai szerkesztő, borítóterv:

Sprájcser Pál Zoltán informatikus könyvtáros

Tördelő:

Kádas Gabriella

Nyomdai munka:

Vándor Kiadó és Nyomda

Megjelenik 100 példányban

Tartalomjegyzék

Ábrahám Vera–Urbancsok Zsolt: Orthodox zsidók Szegeden –

A Szegedi Orthodox Zsidó Imaegylet története 5

Forrásfüggelék

1. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület 1894. évi pénztári egyenlege (1895. január 13.) 23
2. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára (1932. január 2.)..... 25
3. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára (1932. január 2.)..... 26
4. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára (1932. január 2.)..... 27
5. Jungreis Ábrahám rabbi alkalmazásának ügye (1933. június 20.)..... 28
6. Jungreis Ábrahám rabbi alkalmazásának ügye (1933. október 27.)..... 29
7. A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele a Talmud Tóra támogatása és a rituális fürdő ügyében (1933. december 3.) 30
8. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegylet válasza a Talmud Tóra támogatása és a rituális fürdő ügyében (1933. december 13.) 30
9. Neufeld Sámuel levele Pick Jenőnek a Margit utcai ingatlannal kapcsolatban (1935. március 18.)..... 31
10. Pick Jenő levele Kolozs Lajosnak a Margit utcai ingatlannal kapcsolatban (1935. március 20.) 32
11. A panasz a Szegedi Orthodox Izraelita Imaegylet gondnokságának választásával kapcsolatban (1938. január)..... 32
12. A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele az Imaegylet gondnokságának választásával kapcsolatban (1938. január 30.) 33
13. Frankfurt Izidor lemondása (1938. február 13.)..... 34
14. Az Imaegyesület kérelme az anyahitközséghez a munkaszolgálatos katonák kóser étkezése ügyében (1938. január 11.) 34
15. Az Imaegyesület Gondnokságának levele az Anyahitközséghez, amelyben megköszönik a gyászistentiszteleten való részvételüket (1938. március 24.)..... 35
16. A Szegedi Izraelita Hitközség által elrendelt vágási rend (1938. május 17.)..... 35
17. A Szegedi Izraelita Hitközség kérése metszőjük helyettesítése ügyében (1939. június 24.) 36
18. A Szegedi Orthodox Imaegyesület Gondnoksága nem járul hozzá a metsző helyettesítéséhez (1939. június 24.)..... 37

19. A Szegedi Orthodox Imaegyesület Gondnokságának levele az anyahitközség elnökéhez Katz Izsó kisegítő metsző bérének befizetése ügyében (1939. július 20.)	38
20. A Szegedi Izraelita Hitközség határozata a metsző helyettesítésére kifizetett összeg megosztásáról (1939. szeptember 3.).....	39
21. A Szegedi Orthodox Imaegyesület nem tudja kifizetni az anyahitközség által a metsző munkadíjához való hozzájárulás teljes összegét (1939. szeptember 26.).....	40
22. A Szegedi Orthodox Imaegyesület kéri a metsző béréből fennmaradó összeg befizetésének elengedését (1939. november 2.).....	41
23. Meisels Simon kérelme (1940. július 19.)	42
24. Gondnokság megválasztásának bejelentése (1941. február 14.).....	42
25. A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele Vorhand Mózes makói ortodox főrabbihoz az Imaegylet feletti felügyeleti jog ügyében (1942. december 2.).....	43
26. A Szegedi Izraelita Hitközség figyelmeztetése bejelentés nélküli elszállásolás miatt (1942.)	44
27. Kohn Lajos munkaszolgálatos temetésének körülményei (1942. június 3.).....	44
28. A Szegedi Izraelita Hitközség Pártfogó Iroda kérelme és határozata a munkaszolgálatosok elhelyezéséről (1943. augusztus 31.).....	46
29. A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület Közgyűlésének bejelentése (1944. január 24.).....	47
30. Közgyűlési jegyzőkönyv [1944. április 5. (1944. január 30.)]	47
31. A gondnok és a pénztárnok helyettesítése (1944. február 20.).....	48
32. Hármass Bizottság választása (1944. március 26.)	49
33. A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele az Országos Orthodox Izraelita Iroda elnökségének, amelyben az Imaegyesület újrászervezését véleményezi (1947. április 26.)	49
34. A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele a MIOI-hoz az ortodoxok számáról és helyzetéről (1950. május 30.).....	50

Ábrahám Vera–Urbancsok Zsolt:
Orthodox zsidók Szegeden –
A Szegedi Orthodox Zsidó Imaegylet története

Az imaegylet iratai a vészkorszakban megsemmisültek, ezért annak működését elsősorban a szegedi zsidó anyahitközség – igen töredékes és hiányos – iratanyagának felhasználásával próbáltuk rekonstruálni.

A 19. század második felében a házkálá hatására jelentkező hitéleti válság a szegedi zsidó közösségben is megjelent. A források tanúsága szerint az ortodox zsidók 1871 körül önálló hitközségi szervezetet hoztak létre, amely 1888-ig működött.¹

Az első dokumentum, amely az újító és a hagyományokhoz hű, ortodox hitközségi tagok ellentétére utal, 1871-ből származik. Ausländer Simon, a közösség idős, köztiszteletnek örvendő tagja, egykori elnök negyvenhat társával levélben kérte a hitközség elöljáróitól, hogy rendkívüli közgyűlést hívjanak össze „pünkösdi hétfőjére”, hogy az orthodoxokkal kialakult ellentéteket megszüntessék, és a közösségben a béke ismét helyreállhasson. Rövid helyzetelemzésében leírta, hogy a hitközségen belül „viszályok léteznek”, amelyek a közösséget két pártra szakították. Azt is leírta, hogy az elégedetlenek „*orthodox hitközség*” néven már megszervezték magukat.²

Nem csak szeparációra, hanem egyértelmű szakadásra utal az a kijelentése is, hogy a rendkívüli közgyűlés célja „*a szegedi izraelita anya és orthodox község között létrehozandó béke illetőleg egyesülés (...)*”. A megegyezést kezdeményező – és valószínűleg előkészítő – Ausländer „*kölcsönös engedékenységre*” kérte a feleket.³ Az ortodox hitközség megszervezése – hipotézisünk szerint – nem sokkal a levél megírása előtt történhetett.

¹ Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma (továbbiakban: SZHA) A Szegedi Orthodox Imaegylet jelentése az 1938. évről. szn.

² SZHA 128/1872 (1871. május 29.)

³ Uo.

1871. május 14-én Ausländer Simon és Prosnitz Vilmos lemondtak az előjárói tisztségükről, döntésük okát nem ismerjük. Öt nappal később, május 19-én küldte el levelét negyvenhat hitközségi tag az előjáróságnak. A közgyűlést is a lehető leghamarabb, a pészachot követő hétfőn hívták össze. Mindez arra utal, hogy az orthodox-neológ ellentét – vélhetően az orthodox hitközség megalakulása miatt – gyors megoldást követelt. A közgyűlés jegyzőkönyve nem maradt meg.

Ugyanebben az évben Makón, ahol népes zsidó közösség élt, a neológ-orthodox ellentét szintén szakításhoz vezetett.⁴

A szegedi orthodox hitközségről keveset tudunk, azonban egy 1938-as jegyzőkönyvben fontos adatokat találtunk. A 84 éves korában elhunyt Holtzer Simonról megemlékezve leírták, hogy az imaegylet jogelődjében, a (Szegedi) „*Autonóm Izraelita Orthodox Hitközség*”-ben több tisztséget viselt. 1885-ben apja, Holtzer József, az orthodox hitközség elnöke felhatalmazta, hogy a jegyzőkönyveket helyette aláírhasa. 1886-ban a közösség pénztárnoka, majd alelnöke 1888-ig.⁵

1871 és 1885 között az külön vezették az anyakönyveiket, 1885–1888 között azonban megszűnt az önálló ortodox anyakönyvezés. Ennek okát források hiányában nem ismerjük.

1888. június 21-én Trefort Ágoston kultuszminiszter rendeletben szabályozta az izraelita hitközségek ügyeit. A rendelet bevezetőjében leírta, hogy az országban sok településen kaotikus a helyzet, van, ahol két-három izraelita felekezet, másutt két orthodox hitközség is működik, amely szétforgácsolja a zsidó közösségek erőit. A több hitközségre bomlott helyi zsidó közösségek nem mindenütt tudnak eleget tenni törvényi kötelezettségeiknek (vallásoktatás, iskoláztatás stb.). Ezért a kormányzat úgy rendelkezett, hogy azok az izraelita hitközségek, amelyek nem tudnak eleget tenni az anyakönyvezésnek, szervezetükre való tekintet nélkül „*mel-*

⁴ Orbán Imre: *Kisebb egyházak – Izraeliták*. In: Makó Monográfiája 5. Szerk.: Szabó Ferenc. Makó, 2002. 347.; A zsidóság lélekszáma 1870-ben 1665 fő, az összlakosság 6,56%-a.

⁵ SZHA A Szegedi Orth. Imagyegylet jelentése az 1938. évről. szn.

lékhitközségeknek illetve fiókhitközségeknek vagy imaházi egyesületeknek tekintendők”. A szegedi imaegylet a rendelet kihirdetése után elkészítette leltárát, majd alapszabályát, amelyet a hitközség elnöke írt alá.⁶

A hitközségi szervezet megszűnésének közvetlen okairól semmit nem tudunk; tény, hogy a szegedi zsidó közösség egysége 1888-ban helyreállt. A többség minden bizonynyal olyan alternatívát tudott adni, amely hatására az orthodoxok lemondtak az önálló hitközségi szervezetről, és vallásukat imaegyleti formában gyakorolták tovább. A megállapodás feltételeit írásban rögzítették, ám ez a dokumentum sem maradt meg.⁷

A Szegedi Izraelita Imaházi Egyesület⁸ (később: Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület) az anyahitközség felügyelete alatt működött tovább. Minden év januárjában gyűlést hívtak össze, amelyen minden olyan tag részt vehetett, akinek évi járuléka a meghatározott cenzust elérte, és befizetési hátraléka nem volt. A gyűlésen titkos szavazással, egyszerű többséggel választották meg a tisztségviselőket. Az 1938-as gyűlés után az imaegyesület négy tagja panaszt tett a hitközség elnökénél, mivel a tisztségviselők választásakor a díjhátralékosok is szavaztak, ezért kérték a választás megismétlését.⁹

A tisztségviselők száma a 19-20. század fordulóján négy fő, elnöki tisztség nem volt. A templomgondnok képviselte a szervezetet, ő hívta össze a gyűléseket, azokon elnökölt, és felügyelt az imaház rendjére. A pénztárnok az ellenőr felügyelete mellett kezelte a szervezet vagyonát, ki- és befizetéseit, a jegyző pedig az írásbeli teendőket végezte.¹⁰ 1938-ban az előljárárság már öt tagú, a testület az ügyésszel bővült.¹¹

⁶ SZHA 20/1947. és a Vallás és Közoktatásügyi Miniszter 1.919/1888 sz. rendelete. 1888. június 21. (Rendeletek Tára 1888. 1069-1077.)

⁷ SZHA A Szegedi Orthodox Imaegyesület jelentése az 1938. évről szn.

⁸ SZHA 34/1895.

⁹ SZHA 34/1938

¹⁰ A Vallás és Közoktatásügyi Miniszter 1888/1.919. sz. rendelete. 1888. június 21. (Rendeletek Tára 1888. 1074.)

¹¹ SZHA 34/1938.

1944 elején a megválasztott gondnokot, Frankfurt Izidort és Grünfeld Miklós pénztárnokot munkaszolgálatra vitték, ezért a tagság egy „hármass bizottságot” bízott meg az ügyek intézésével. Csakhogy a hitközség elnöke kinevezésüket érvénytelenítette, mivel az az alapszabállyal ellentétes volt.¹²

Botlatóköve
Szeged, Jósika utca 27

Az imaegylet alapszabályának szövegét nem ismerjük, de a rendelkezésre álló források alapján kijelenthetjük, hogy az lényegében megegyezett a rendeletben előírtakkal.

1895-ből származik az első megmaradt irat, amelyet az imaegyesület keletkeztetett. Ebben az anyahitközség elnökének jelentették, hogy közgyűlésüket január 13-án megtartották, és a tisztségviselőket – akiket előljáróknak hívtak –, megválasztották. Szegeden az imaegyesület vezetőjét nem *templomgondnoknak*, hanem egyszerűen *gondnoknak* nevezték. A tisztségre a makói születésű Paskesz Benőt választották. Pénztárnok Weisz Albert, ellenőr Króh Sándor, a jegyző Scheiber Rezső lett.¹³

¹² SZHA 7/1944.

¹³ SZHA 34/1895.

A megmaradt források szerint nem volt állandó alkalmazottja a szervezetnek. 1925. szeptember 1-től alkalmazták ideiglenesen Meiseles Simont metsző-előimádkozónak, munkaviszonyát évente hosszabbították 1942-ben bekövetkezett haláláig. Az első metsző mellett Landau Simon¹⁴ mint második metsző az 1930-as évek közepétől dolgozott. Mindkettő bérét az anyahitközség fizette. Rabbijuk nem volt. A közösség adófizető férfi tagjainak száma a 19. század végén és a 20. század első harmadában ötven körül volt.

Az imaegylet az anyahitközség felügyelete alá tartozott. Löw Immánuel főrabbi azonban úgy rendelkezett, hogy vallási ügyekben a Makói Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség, azon belül pedig kizárólag Vorhand Mózes főrabbi gyakorolja felettük a felügyeleti jogot.¹⁵ Két ügyet ismerünk az 1930-as évekből, amelyekben a makói főrabbi véleményét, döntését kérték.

1933-ban Jungreis Ábrahám héber nyelvű levélben jelentkezett az orthodox közösség rabbijának Schlesinger Sámuel debreceni főrabbi ajánlásával. Löw Immánuel nem támogatta a pályázót, mivel annak fizetése a hitközségre nagy terhet rótt volna. Vorhand Mózes főrabbi meg akarta tartani felügyeleti jogát a szegedi orthodoxok fölött, így Jungreis alkalmazásába ő sem egyezett bele. Dr. Biedl Samu, a hitközség elnöke levélben tudatta az imaegyesület gondnokságával a rabbi jelentkezését, majd közölte, hogy tiltakozik Jungreis „bármilyen minőségű” alkalmazása ellen, mert az a „felekezeti békét” megbontaná. Ha mégis alkalmazza őt az imaegyesület, abban az esetben annak minden anyagi terhét viselnie kell. Weisz Vilmos gondnok válaszában leírta, hogy a rabbi munkáltatását nem kezdeményezték, és a hitközséget anyagilag sem akarják tovább terhelni. *„Nagy súlyt helyezünk arra – írja –, hogy köztünk s az anyahitközség között az eddig élvezett békés harmóniát továbbra is fenntartsuk, sőt a jövőben azt még szilárdabbá kívánjuk fejleszteni”.* Biedl Samu hitközségi elnök szeptemberben a Jungreist ajánló

¹⁴ 1944-ben munkaszolgálatosként elhunyt.

¹⁵ SZHA 40/1933, 272/1942.

debreceni főrabbinak azt írta, hogy protezsáltját nem tudják fölvenni, de mindent meg fog tenni, hogy „szükséget ne szenvedjen, és talán, ha a viszonyok jobbra fordulnak, többet tehetek majd (...)”.¹⁶

1933. október 1-jén Weisz Vilmos gondnok jelentette, hogy Jungreis Ábrahám, akit az imaegylet hivatalosan nem alkalmazott, mégis megkezdte a Talmud Tóra tanítását, ezért a gondnokság a rabbi részére 80-100 pengő segélyt kért. A hitközség előljárósága megtárgyalta az ügyet, és úgy döntött, hogy havi 40 pengő támogatást mégis ad azzal a kikötéssel, hogy azt bármikor visszavonhatja.¹⁷

Jungreis Ábrahám¹⁸
(1908–1991)

¹⁶ SZHA 40/1933.

¹⁷ SZHA 40/1933.

¹⁸ Szombat, 2010. 01.25.

Jungreis rabbi tevékenységét 1934-ben az imaegylet gondnoka, így méltatta: *„Jungreis Ábrahám Rabbi Úr rövid működése alatt szeretetünket és megelégedésünket vívta ki magának, a vallásosság terén a legjobb példával jár elől, gyermekeinket Tagjaink örömeire a legfényesebb eredménnyel tanítja a Tamud Thorára, tartalmas és értékes beszédeket tart, minden szombaton Salos Szüdesz keretében vallásos magyarázatot és havonként Melave Malke keretében tart előadást. Ezen összejöveteleken örömmel tapasztaljuk, hogy Tagjaink minden alkalommal nagyobb és nagyobb számban jönnek össze, s zsidó szíveknek jól eső érzéssel és áhítattal hallgatják a szent előadását (...)”*.¹⁹

Rosenberg Gáspár tótkomlói előimádkozót 1934-ben alkalmazta az imaegylet. Az előimádkozó ügyvédje útján kért hivatalos igazolást a hitközségtől, hogy az előimádkozó és metsző fizetését mikor és milyen mértékben csökkentette az elnökség. Biedl Samu válaszában közölte, hogy az elmúlt évek gazdasági nehézségei miatt egy alkalommal, 1932. január 1-től tizedével csökkentették az imaegyleti metsző és előimádkozó fizetését.²⁰

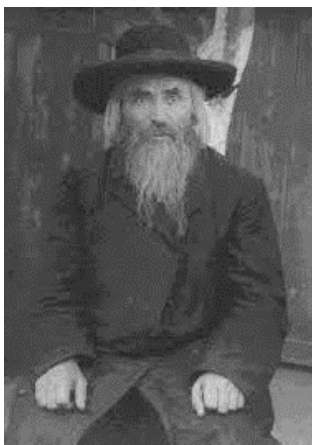
Az imaegylet a maceszt vidéki ortodox sütődékből szerezte. Anyagi nehézségek miatt 1934 januárjában azt kérték a hitközség vezetőjétől – sikertelenül –, hogy a behozott pászka utáni illetéket engedjék el. 1939-ben a rituális vágás miatt vált feszültté a helyzet a neológkisebbség között többség és az orthodox.

Vorhand Mózes makói orthodox főrabbi utasítása szerint a metszők a neológ vágóhelyeken nem vághattak. A szegedi gyakorlat azonban más volt. 1939 nyarán a neológ mészárszékhez – mivel az ott is vágó orthodox sakter, Meiseles Simon szabadságra ment –, a másik imaegyesületi sakter, Landau Simon kirendelését kérte a hitközségi elnök. Az imaegyesület gondnoka, Frankfurt Izidor a kérést Vorhand rabbi utasítására hivatkozva megtagadta. *„Nekünk testvéri fájdalmat okoz, hogy a t. Cím kérését nem teljesíthetjük, mert mi kötelesek vagyunk Vorhand*

¹⁹ SZHA 7-17/1934.

²⁰ SZHA 7-7/1934.

Főrabbi Úr döntését respektálni...” – írta. Azt ajánlotta, hogy sakterük a hitközségi tulajdonban lévő, Margit utca 24. alatti „Cserkészudvarban” a neológok részére is vághat. Dr. Pap Róbert elnök a politikai helyzet miatt ezt azzal utasította el, hogy „a cserkészotthon helyisége, illetve udvara ezúton ki nem fejthető okokból ilyen célra fel nem használható”. Emellett furcsállta, hogy az egyik imaegyesületi sakter vághat a neológ mészárszéken, a másik viszont nem. A neológ hitközség kénytelen volt július és augusztus hónapra Katz Izsákot alkalmazni, aki a vágások alkalmával vonattal utazott Budapestről Szegedre. Alkalmazásának és utazásának költségét, 216 pengőt az imaegyesülettől próbálta beszédni a hitközség vezetése, de annak csak felét, és azt is részletekben tudták kifizetni az orthodoxok.²¹

Vorhand Mózes makói főrabbi
1860–1944

Első ismert imaházuk egy bérelt ingatlanban volt a Török utca 6. számú épületben. Mellette, a Török utca 4. számú házban az imaegylet gondnoka, Paskesz Benő lakott.

1902-ben fordult Maróczy József háztulajdonos Szeged város tanácsához, hogy háztelkén az udvari melléképületet „imaházzá” szeretné átalakíttatni. A ter-

²¹ SZHA 126/1939.

veket a hatóság megvizsgálta, és 1902. április 28-án az építési engedélyt megadta. Az imaházat 1903 nyarán vehette birtokba az imaegylet. A használatért a tulajdonos bérleti díjat szedett.²²

A Török utca 6. másik tulajdonosa, Wolf Márton 1903 áprilisában új pászka (ahogy ő írja „páska/laska”) sütő kemencét kívánt építtetni. A régi 1893-ban készült, amit elbontatott, az újat az ingatlana más részében építtette fel.²³

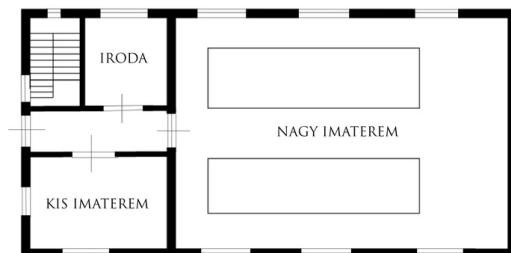
1933-ban a gondnokság azzal a kéréssel fordult a hitközség eljárásához, hogy új imaházat szeretnének építeni, mivel az akkor használt épület *„mély fekvésnél fogva vizes, egészségtelen, a templom udvara s a körülötte lévő fűskamrák (...) olyan visszataszító hatást gyakorolnak nem csak tagjainkra, hanem még idegenekre is (...), nem hogy templom céljára nem felel meg, hanem egy jóízű iparos műhelyét sem helyezné el benne (...)”*. Arra kérték az elöljárókat, hogy személyesen győződjenek meg a tarthatatlan állapotról.

Új imaházukat a hitközség tulajdonában lévő Margit (ma Gutenberg) utca 24. számú ház telkén kívánták felépíttetni. Ott kapott volna helyet a tanácsterem, amelyet télen az istentiszteletek megtartására használtak volna, valamint a Talmud-Tóra oktató terem és a templomszolga lakása is. Az építkezéshez a szegedi anyahitközség elvi beleegyezését adta, azonban a meglévő, Margit utcai épületről nem mondott le. Az igazgatási-oktatási helyiségeket így az imaházban kellett volna kialakítani. Az anyahitközség kérte a terveket bemutatását, valamint közölte, hogy engedélye nélkül kölcsönt nem vehetnek fel. Az orthodox hívek templomépítési alapot hoztak létre, és gyűjtést szerveztek, de az országosra tervezett gyűjtést a belügyminiszter nem engedélyezte. Az imaegyesület a döntés ellen megpróbált fellebbezni, csakhogy az anyahitközség ebben nem támogatta.²⁴

²² MNL CsML Szegedi Levélár Mérnöki Hivatal Tervár 259/1902.

²³ MNL CsML Szegedi Levélár Mérnöki Hivatal Tervtár 2715/1903.

²⁴ SZHA 7/1933.

A török utcai imaház alaprajza

Mivel az új imaház építését pénzhiány miatt elvetették, a régi imaházat újírtották fel hatezer pengőből. A zsinagóga ünnepélyes újraavatását 1936. szeptember 12-én, szombaton, délután fél ötkor tartották. Az eseményen jelen volt Löw Immánuel főrabbi, és Frenkel Jenő rabbi, az anyahitközség előljárósága, a Szentegylet, valamint a Nőegylet küldöttsége. „*A Drosét dr. Löw Immánuel főrabbi úr mondotta. A hallgatóság nagy áhítattal hallgatta, végül Isten áldását kérte templomunkra, s átadta templomunkat szent hivatásának. Óhajtjuk, hogy híveink minél nagyobb számban látogassák a szent hajlékot, s kérjük a jó Istent, hogy fohászkodásainkat hallgassa meg.*”²⁵

Az 1930-as évek végén már komoly anyagi nehézségekkel küzdött a közösség, 1939-ben több alkalommal nem tudták fizetni a Török utcai ingatlan bérleti díját.²⁶ 1941-ben kilakoltatták őket, ezután ideiglenesen a hitközség Margit utcai épületében használtak néhány helyiséget.²⁷ 1942 decemberében dr. Pap Róbert hitközségi elnök arról tájékoztatta Vorhand Mózes főrabbit, hogy a szegedi orthodox hívek a Margit utca 24. számú háznak egy nagyobb termében imádkoznak. Télen, hétköznaponként a neológ hívek használták hitbuzgalmi célokra a helyiséget, de a berendezésén nem változtattak; azt az orthodox hívek csak péntek délutántól szombat

²⁵ SZHA 7/3/1937.

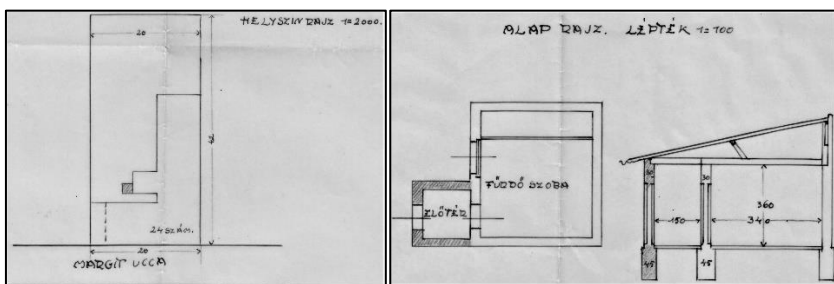
²⁶ SZHA 126/1939.

²⁷ A Szegedi Izraelita Hitközség 1941. évi jelentése. Szeged, 1942. 4.

estéig – a megegyezés szerint – vették igénybe.²⁸ Az orthodox szokásoknak megfelelően a nők a férfiaktól elkülönítve imádkoztak. 1943 októberében az iratokban „*orthodox női templom*”-ként említett helyiség előszobájában ideiglenesen hat zsidó munkaszolgálatost szállásoltak el.²⁹

1944 januárjában a szokásos tisztújító közgyűlésüket a Polgár utca 1. számú házban tartották.³⁰

Az 1930-as évek elején megvásárolt Margit utcai épületben működött az orthodox zsidók rituális fürdője (mikve). 1932-ben két cementkádát, egy fürdőkádát, mosdót, új kályhát, egy vízmelegítőt, („szamovár”), és egyéb kiegészítőket építettek be a létesítménybe 660 pengő értékben.³¹ 1933 októberében kértek engedélyt az anyahitközségtől, hogy saját költségükön a rituális fürdőjükhöz egy kis-méretű előszobát (1,20 m²) építhessenek.³²

A rituális fürdő előszobája építésének tervei

Az orthodox imaegyesület pénzügyi helyzetéről néhány megmaradt költségvetés és a gondnoki tisztség átadásakor készített leltár segítségével alkothatunk képet. A 19. század végéről egyetlen pénztári elszámolás maradt meg 1898-ból.

²⁸ SZHA 272/1942.

²⁹ SZHA szn./1943.08.31.

³⁰ SZHA 7/1944.

³¹ SZHA 1932. évi kiadások jegyzéke

³² SZHA 143/1933.

1899. január elsején az imaegylet megtakarítása 384 forint, amely részben pénzügyintézetekben, részben zsidó hitközségi kötvényben és „Tisza” sorsjegyen volt lekötve.

Az 1898-as év bevétele 1031,92 forint. Ennek majd' fele (számunkra ismeretlen) ingatlan bérbeadásából és korábbi kölcsön törlesztéséből származott. Az anyahitközség segélyként 200 forintot utalt az imaegylet részére négy egyenlő részletben, negyedévenként. Ez az összeg a bevételek alig húsz százalékát tette ki. Hasonló arányú volt (19%) az adományok összege is. Az imaszékeket szeptemberben lehetett megváltani, ebből az összes bevétel 15%-a származott. A pénzügyintézeti kamatok és a kötvényekből származó bevételek az összes 4%-át adták.

A kiadások vizsgálatával a kifizetések típusainak és arányainak megállapításán túl betekintést nyerhetünk az imaegyesület mindennapjaiba is. A 999,68 forint passzív felét az 500 forintos házbér alkotta, amelyet negyedévi bontásban fizettek. Hiteltörlesztésre 235 forintot kellett fizetniük, ami az összkiadás majd' negyede volt. Az előimádkozó bérét az anyahitközség fizette, de az imaegyesület különböző jogcímenek még 68,04 forintot juttatott részére (7%). Az apróbb kiadások (kb. 20%) részben a hitélhez kapcsolódó költségek voltak: gyertya, olaj és kiddus bor vásárlása. Májusban a mészárszék tisztításáért 30 krajcárt fizettek, szeptemberben az imaház takarítása 3 forint 65 krajcárba került. Egy évben egyszer, „Húsvétkor” a szegényeket 10 forinttal segítették. Léceket vásároltak az imaház javításához, fát a kemence fűtéséhez, és szeptemberben 3 forintot fizettek a rendőrségnek. Az imaegylet az 1898-as évet pozitív pénzügyi mérleggel zárta.

A 20. század első harmadából nem maradt fenn számadás. 1932-1942 közötti néhány év adatait viszont össze tudjuk vetni. 1932-ben a bevételek (5940,90 P) legnagyobb részét már az anyahitközség támogatása jelentette (2640 P, 44%). Adományokból csupán 668,40 P bevételhez jutottak (11%). Bevételeik voltak a templomi székek megváltásából (8%), tagdíjakból (9%), valamint pászka eladásból, a menza, a mikve, a Chevra Misnajesz és a Tomche Jesivosz, Erec Izrael részére beszedett támogatásokból (az utóbbiakat adományként rögtön tovább is utalták).

A kiadások között a legnagyobb tétel az egyházfi, Landau Simon fizetése és lakhatási támogatása, (2400 P), és az épület bérletének költsége (900 P) volt. Támogatták a makói és a kovácsházi jesivát (13 P), a Tomche Jesivoszt (73,50 P) és Erec Izraelt (399.67 P).

Az 1933-ra tervezett kiadások között találjuk a Vorhand rabbinak küldendő tiszteltelődíját (80 P), az ünnepi előimádkozók, Meisels Sámuel és Landau Simon bérezését (80 P). Vallási tevékenységhez kapcsolódó költségeket (bor, eszrog, gyertya 100 P, Sávout, Hásáno-Rábú estékre és templomi díszítésre 40 P), valamint a kommunális költségeket (takarítás, mosatás, fűtés, világítás, biztosítás, összesen: 420 P) továbbá a jótékonyági kiadásokat is (300 P). Az imaegyesületi metsző javadalmát és lakbérét az anyahitközség fizette. 1941-ben az általuk juttatandó támogatás 2160 pengő volt, de ebből az év folyamán csak 1920 pengőt fizettek ki.

A taglétszám csökkenésével, valamint a zsidótörvények és rendeletek miatt egyre nagyobb gondot okozott az imaegylet működtetése. A szegedi hitközség forrásai is folyamatosan apadtak. A makói orthodox közösség sem tudott segíteni, mivel a fő megélhetési forrásukat jelentő hagymakereskedelemből kiszorították tőlük. Maga Vorhand rabbi többször könyörgött adományért a szegedi hitközség előljáróságához, mert nem csak a makói hívek, hanem jesivájának boherei is nyomorogtak.

Az orthodox imaegylet 1938. évi működéséről a közgyűlés részére készült jelentésben az első zsidótörvényről és annak következményeiről lakonikus rövidséggel írtak. „*A magyar zsidótörvények megalkotása alkalmából Istentiszteletet tartottunk híveink buzgó imádkozása mellett.*” Az elnök (korábban *gondnok*) közölte azt is, hogy Szeged polgármestere részletes adatokat kért be az egylet és tagsága adatairól, amelyet a rendőrségnek is megküldtek. Mindezt az elnök beszámolójának második felében, a „Pidjon Hanefes” napról szóló beszámoló és a győri Tomche Jesivosznak juttatott 49 pengő adományról szóló esemény között említette meg.³³

³³ SZHA A Szegedi Orthodox Imaegylet jelentése az 1938. évi közgyűlésről.

Nagyobb hangsúlyt kapott az, hogy a neológ zsidóság tagjai a zsidótörvények hatására tömegesen jelentették be kitérésí szándékukat. Az elnök a konvertáltakat „gyáva megfutamodóknak” nevezte és megvetésének adott hangot, mert a legnehezebb időben hagyták cserben a zsidóságot.³⁴

A beszámolóban az 1938-as év politikai eseményei, revíziós sikerei kiemelt szerepet kaptak. Frankfurt Izidor, az egyesület elnöke azzal kezdte beszámolóját, hogy örömmel jelentette, „(...) a Csehek által 20 éven át megszállva tartott (sic!) magyar felvidék 1.000.000 lakossal, Isten segítségével az Anyaországhoz visszacsatoltatott.” Ebből az alkalomból 1938. november 12-én hálaadó istentiszteletet tartottak, melyen „áhítatos híveink a Himnuszt énekelték”. Az elnök részletesen ismertette a cseh katonaság Munkács ellen 1939. január 6-án intézett „orvtámadását”, és közölte, hogy az imaegylet a támadást elítéli és „hőseink iránt bámulatának és tiszteletének ad kifejezést. Nemzeti gyászának jeléül a közgyűlést 5 percre felfüggeszti, s emléküket jegyzőkönyvben megörökíti”. Az irredentizmust tehát beépült az orthodox imaegyleti vallásgyakorlatba is. (Az orthodoxok országos szervezete aktív tagja volt a revíziós ligának.)³⁵

1938-ban gondnokságuk a Szegedre vezényelt zsidó munkaszolgálatosok ügyében arra kérte az anyahitközséget, érje el azt, hogy a vallásos zsidó munkaszolgálatosok a kaszárnyai étkezés helyett pénzt kapjanak, így a hitközségnél a rituális étkezésnek eleget tehessenek.

Az imaegylet tagsága 1943-ra harminc főre zsugorodott, közülük sokan teljesítettek munkaszolgálatot. Ekkor a kis közösség a 2852 fő összlétszámú Szegedi Izraelita Hitközség nagyjából egy százalékát alkotta.

A deportálásból és a munkaszolgálatból visszatértek megpróbálták ismét megszervezni az imaegyesületet, melynek keretében kívánták tovább gyakorolni hitüket. 1947-ben még mindig ideiglenes vezetőséggel működtek. Nem lehettek so-

³⁴ SZHA A Szegedi Orthodox Imaegylet jelentése az 1938. évi közgyűlésről.

³⁵ Uo.

kan, 1947. március 2-án Ungár Áron hitközségi elnök „*a régebbi orthodox imaegyesületből megmaradt néhány tag*” aláírással kapott levelet. Mikvéjük siralmas állapotban volt, ennek rendbehozatalát kérték, valamint egy metsző alkalmazását. A hitközség elnöke kérésüket támogatta, és arra kérte őket, hogy tegyenek javaslatot a metsző személyére.

Ungár úgy rendelkezett, hogy a két közösség együttesen imádkozik hétköznapiakon, valamint akkor, ha a szertartást orgonakiséret és női kórus nélkül végzik. Külön csak akkor imádkozhatnak, „*amikor mi orgonakisérettel illetve kórossal imádkozunk*”. Beleegyezett abba, hogy a Deszken működő orthodox metsző hente egy-két alkalommal az imaegylet tagjainak is vághat.³⁶

Vorhand rabbi halála (1944) után a vallási felügyeletet a szegedi rabbi (Frenkel Jenő) gyakorolta. Ungár Áron fontosnak tartotta kijelenteni a hitközség és különösen a rabbiság szigorú egységét.³⁷

Nem sokkal korábban (február 26-án) a hitközség elnöke arról tájékoztatta az Országos Izraelita Iroda elnökét, hogy a hitközség néhány tagja az imaegylet újjáélesztésén fáradozik. Ungár arra kérte az országos vezetést, adják írásba: az egyesületnek csak szombattartók lehetnek tagjai, „*mert nélkül az elkülönüléshez semmi jogcímük sincs*”. Véleménye szerint az egység lenne a cél. „*Őszintén szólva*” – írta – „*nem látjuk értelmét ennek az akciónak, mert igazi szombattartó hittestvért úgyszólván lámpással keresve sem igen találunk közöttünk is*”.³⁸

Utolsó forrásunk egy 1950 májusából való jelentés, amelyet a MIOI kérdőívére válaszul küldött a hitközség elnöksége Budapestre. Eszerint orthodox hitközség Szegeden nincs, a magukat orthodoxnak vallók száma három, akiknek – ha meg tudják szervezni a minjant – fűtött és világított helyiséget biztosítanak.³⁹

³⁶ SZHA 20/1947.

³⁷ Uo.

³⁸ SZHA 20/1947.

³⁹ SZHA szn. Magyarországi Izraeliták Országos Irodája, 1950. május 30.

Forrásfüggelék

1.
A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület
1894. évi pénztári egyenlege
Szeged, 1895. január 13.

Hónap	Bevétel megnevezése	Összeg
Január	Múlt évről kézipénztárba maradt	21,41
	Adományokból befolyt	4,08
Február	Hírközségtől I.só negyedi segély	50
	Hochmanntól lakbér (Külön szobáért)	5
	Hochmanntól lakbér sakteri lakás	25
	Goldsteintől lakbér	25
	Adományok	2,5
Mártius	Adományok	3,1
Április	Adományok	1,57
Május	Adományok	14,16
	Goldsteintől lakbér	25
	Hochmanntól lakbér (sakteri lakás)	25
	Hochmanntól lakbér (Külön szobáért)	5
	Hírközségtől II.ik negyedi segély	50
Június	Adományok	7,62
	Adományok	1,26
	Adományok	3,22
Julius	Adományok	2,84
Augusztus	Hitközségtől III.ik negyedi segély	50
	Goldsteintől lakbér	25
	Hochmanntól lakbér (sakteri lakás)	25
	Hochmanntól lakbér (Külön szobáért)	5
	Adományok	0,5
Október	Imahelyek bérbeadásából befolyt	143,5
	Adományok	46,43
	Adományok	5,72
November	Goldsteintől lakbér	25
	Hochmanntól lakbér (sakteri lakás)	25
	Hochmanntól lakbér (Külön szobáért)	5
	Hitközségtől IV.ik negyedi segély	50
Dezember	Adományok	7,5
	Adományok	3,57
	Takarékból kamatok	18,21
	Sorsjegyek szelvényeiért	<u>7,96</u>
		715,15

	Kiadás megnevezése	
	3 csomag gyertya 1 f .37 10% jutalék 41 kr(?)	
Január	jegyző- és pénztárosnak 4 f (előleghez)	5,78
február	lakbér I.ső negyed	100
	Hochmann szolgálat 5 f dr. Löw jubileumi album 13 f	18
	3 csomag gyertya 1 f 35 Chanuka gyertya 28 kr olaj és mécs 26 kr	1,89
	2 ½ cs. gyertya 1 f 07 Irószerek 40 kr 2 db havdala	
március	60 kr aprobe kiadás 2 f	4,07
	7 cs. gyertya 3 f 09 oltár 10kr csőtisztítás 25 kr	
Április	templom felújítás és fűtés 1 f 08	4,52
	10 % jutalék 70 kr jegyző és pénztáros 5-5 frt 10 f	10,7
	Gyertya 46 kr gyertya 58 kr templom surolás 80 kr	
Május	10% jutalék 1 f 41	3,55
	Hochmannak maceszra 5 f ugyaneki szolgálat 3 óra 5 f	10
	Lakber II egyed	100
	Pünkösd ejjeli kiadás 2 f95 10% jut. 1f 21 3 cs.	
junius-julius	gyertya 1 f 29 10 % jut. 33 kr	5,78
augusztus	Lakbér III. negyed	100
	Hochmannak szolg. 5 f gyertya 1 f 70 kr organtin(?)	
septemb	46 kr	7,16
	Scheiber 5 f 10 % jut. 4 f 54 14 cs gyertya 6 f	
október	olaj 58 kr bél 12	16,54
	Padok és ablakok jav. 80 krejeli ör 40 kr oltár (oltás?) 44 kr lampatisztítás 54 kr	2,18
	Rendörök 4 f Halpert előimádkozó ünnepekre 33 f ellátása 7 f	44
	Eszrog 3 f Hochmannak ujévi ajándék 10 f	
	Hoschano rabo 4 f	17
	Kidus bor egész evre 5 f viasz gyertya (szimhasz tora) 65 kr	6,65
	Adomány zsidó áravaház jav	5
	10 % jut. 57 kr aproságok 95 kr penztáros 5 f	6,52
	Takarékba téve	100
November	Lakber IV. negyed	100
	Hochmann szolgálat 5 f ½ öl fa vagással 8 f 30 4 cs. gyertya 1 f 69	14,99
	Kályha állítás 84 kr üveges 28 kr csatorna tisztítás 1 f 70	2,82
	10% jut 35 kr 10 % jut 75 kr 4 cs. gyertya 1 f 69 fűtés	
December	oltás 48 kr	3,27
	apro kiad 75 kr 3 db ortmánytábla (?)	1,75

Takarékba téve (könyvecskék kamatai)	18,21
Kézi Pénztrába készpénz 1895 évre	<u>5,77</u>
	715,15
1895 évre vagyoni állapot:	
Takaréktárba van	556 f 62
Sors jegyek értéke (vételár)	260 f
Kézi pénztrába	<u>5 f 77</u>

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 96/1895.

2.

A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára

Szeged, 1932. január 2.

A szegedi orth. Izr. Imaegyesület Gondnoksága.
Nagytekintetű Anyahitközség Elöljáróság
Szegeden.

Szives tudomásukra hozzuk, hogy a mai közgyűlésen megválasztott előljáróságának az alatt jelzett értékeket, leltári dolgokat, s a vezetéshez szükséges, birtokunkban lévő összes tárgyakat át adtuk-

Egy Anyahitközséggel való szerződés, 1888 év keletű,
Dr. Rózsa, elnök úr aláírásával.

2. Alapszabály Ministeri rendelet alapú 1888 jún-hó 21 keletű.

3. Leltárunk 1888. augusztus hó 6 keletű.

4. Imaegyesület alapszabálya 1889 év keletű.

5. Anyahitközség alapszabálya 1910 év keletű.

6. Egy drb pénztár könyv 1 drb. Jegyzőkönyv 1 drb. Kézbesítő könyv. 12-drb. Nyugta és tagdíj könyvek. 1 drb. Ülés könyv, amelyben az ülések bérbeadásának részletezését, névszerint tartalmazza. 3 drb Imaegyesületi gumi bélyegző. 1 drb réz pecsét nyomó.

7. Egy drb. Betétkönyv, Szegedi Hitelbanktól, melynek névértéke K. 5860.-

8. Két drb. Tisza sorsjegy, amelynek névértéke K. 660.-

9. Egy drb. Hadikölcsön kötvény amelynek névértéke K. 1000.

10. Kifizetetlen adományi nyugták P. 325 összegben.

11. Készpénzben, lefizetve Weisz Vilmos gondnok kezéhez P. 128.95

12. Mazkir imához szükséges neveknek nyilvántartási könyvét.

13. Az alkalmazottakkal kötött szerződéseket.

14. Régi könyveket és iratokat, melyek már nincsenek forgalomban, s a vas kasszában tartattak.

15. Egy drb. Wertheim szekrény kulcsot.

Amidőn a fenti átadást szíves tudomásukra hozzuk, nem mulaszthatjuk el, hogy köszönetünket ne nyilvánítsuk a nagytekintetű Anyahitközség Elöljáróságának, valamint a Méltóságos Főrabbi Urunknak is, irántunk tanúsított szíves támogatásukért és előzékenységükért, s kérjük, hogy az új Elöljáróságot ugyanugy támogatni szíveskedjenek.
Szegeden, 1932. január hó 2-án.

Hittestvéri üdvözlettel
A lemondott gondnokság

Weinberger Mihály t. jegyző
Holtzer Jenő jegyző

Gerő Adolf h. gondnok
Bolgár Lajos h. gondnok

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 7/1933. Géppel írt levél.

3.

A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára

Szeged, 1932. január 2.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület Gondnoksága

A Szegedi Zsidó Hitközség Tekintetes Elöljáróságának.

Szeged

A szegedi orthodox izr. imaegyesület több évtizedes vágya, hogy a jelenlegi imaházát, amely a vallásos érületnek a áhitatnak nem megfelelő, egy új a vallásos érületnek s áhitatnak teljesen megfelelő imaházzal cserélje fel.

Elöljáróságunk valamint tagjaink együttesen elhatározták hogy felépitik az új imaházát mivel egy látjuk, hogy a szép terv megvalósítható.

Számítunk elsősorban az Anyahitközségre és az általunk nagyra becsült vezető urak jó indulatu kegyes támogatására s tisztelettel kérjük alanti kérelmünk teljesítését.

Kérjük, hogy az Anyahitközség tulajdonát képező Margit utca 24 sz. házát s telkét imaház építkezés céljára, valamint szeretett Főrabbi urunknál elfekvő imaház tervrajzát imaegyesületünknek átengedni kegyeskedjenek Nagybecsü és kegyes határozatuk tudomásul vétele után fogjuk részletes építkezési programunkat kidolgozni, s az Anyahitközség Nagyabecsült Elnök urának jóváhagyás véget bemutatni.

Szeged 1933. Február 2

Hittestvéri üdvözlettel

Holtzer Jenő jegyző

Weisz Vilmos gondnok

2 körpecsét van az iraton: SZEGEDI ORTH. IZRAELITA IMAEGYESÜLET

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 7/1933.

4.

A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület leltára

Szeged, 1932. január 2.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület Gondnoksága
A Szegedi Zsidó Hitközség Tekintetes Elöljáróságának
Szeged

Imaegyesületünk Elöljárósága a f. hó 6 án kelt 36/1933 számú átiratukat örömmel vette, s Nagybecsü Hitközségi Elnök urnak azért, hogy a folyó hó 2 án kelt átiratukat a Hitközség elöljárósága elé valamint bennünket jó és hasznos tanáccsal ellátni méltóztatott, hálás köszönetünket jó és hasznos tanáccsal ellátni méltóztatott, hálás köszönetünket fejezzük ki.

Méltóztassanak megengedni, hogy a leghelyesebb tisztelettel válaszoljunk azon pontokra amelyekre nézve észrevételeinket megtenni ez ügy érdekében szükségesnek tartjuk.

1/ Teljesen nyugodtak vagyunk a tekintetben, hogy a hitközség tekintetes Elöljárósága a telket templom építési céljaira rendelkezésünkre fogja bocsátani.

2/ A 2. pontban foglaltakra t.i. az épület átengedésére vonatkozólag bátorkodunk a tekintetes Elöljárósággal eredeti elgondolásunkat közölni, s azt nagybecsü figyelmébe ajánlani, eredeti elgondolásunk az 1/hogy az épületben helyeznék el a Samesz lakását miáltal évi P. 500. megtakarítását érnénk el, a Samesz a Templom udvarába lakják, hogy állandóan rendelkezésre álljon.

2/ Az épületben óhajításának még elhelyezni a Tanácstermet mely egyuttal téli Templomul szolgálna, valamint Talmudtóra is ott volna tanulandó.

3/ A 2 pontban megvan még említve, hogy a Templom oly módon lesz létesítendő, hogy imaegyesületünk igazgatásához szükséges helységek is helyet találjanak.

Ezen pontra vonatkozólag mély tisztelettel tesszük meg észrevételünket s úgy gondoljuk, hogyha a templom a fentiek szerint terveztetik és építettik fel, ezáltal a templom építkezési költségei tetemesen nagyobodnék, és félő, hogy nem lesznek képesek a megnagyobbodott költségeket előteremteni, ezen indoknál fogva most is arra kérjük a tekintetes Elöljáróságot, hogy fenti helyiségek céljaira az épületet kegyesen átengedni méltóztassanak, miáltal Imaegyesületek összes óhajai kielégítését nyernének, valamint a Templom felépítéséhez szükséges kevesebb tőkét könnyebben előteremtenénk s ez által a Templom felépítésének lehetősége részünkre megkönnyítenék.

Az átiratunknak 3, 4 és 5 pontokban foglaltakat tisztelettel tudomásul vesszük.

Imaegyesületünk Elöljáróságának is az az óhaja, hogy intézkedéseit az anya hitközség tekintetes elöljáróságával egyetértésben intézze el.

Imaegyesületünk Elöljárósága felhívja a Tekintetes hitközségi Elöljáróság szives figyelmét a jelenlegi Templomunkra, sajnos de való, hogy Templomunk mély fekvésénél fogva vizes, egészségtelen, a templom udvara s a körülötte lévő fűskamrák, piszkok olyan visszataszító hatást gyakorol nem csak tagjainkra hanem még idegenekre is, ez a környezet nemhogy templom céljaira nem felel meg, hanem egy jó izlésű iparos

műhelyét sem helyezné el benne. Imaegyesületünk Elöljárósága óhajtanónak találná, hogy a hitközségi Elöljáróság igen tisztelt tagjai időt és fáradságot vennének maguknak meglátogatni templomunkat s személyesen győződjenek meg a tovább nem türethető állapotról, megvagyunk győződve, hogy éppen úgy mint mi az Elöljáróság igen tisztelt tagjai is alátottak fölött megbotránkozásuknak fognak kifejezést adni, s velük együtt szégyelni fogják, hogy zsidó templom ilyen környezetben áll, s hogy tagjaink ilyen templomba kényszerülnek imádkozni.

Apellálunk az anyahitközség igen tisztelt elöljáróságának zsidó érzésű szívére s most amidőn Testvér a Testvérhez fordul segítségért kérjük jóindulatu meghallgatásukat.

Isten segítségét kérjük nemes szándékunk megvalósításához s könyörgünk, hogy mielőbb mondassuk újtemplomunkban az Isteni szót.

Mátójva Ohulechu Jákov Misknauszche Jiszruel.

1933 Február 8.

Hittestvéri üdvözléssel

Holtzer Jenő jegyző
gondnok

Weisz Vilmos

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 7/1933.

5.

Jungreisz Ábrahám rabbi alkalmazásának ügye

Szeged, 1933. június 20.

Nagyságos

Dr. Biedl Samu elnök urnak

Szeged.

Nagyságos Elnök Úr!

Jungreis Ábrahám nádudvari lakos héber levélben kínálkozik az orth. Imaegyesülethez rabbinusnak. Magánértesülésem szerint tőlük havi 10 pengő fizetést igényel, ami – úgy hiszem – lehetetlen helyzetet teremtene. A makai rabbi, akire az egyesület vallásbeli felügyeletét reábiztam, csatolt héber levele szerint ezen megbízásáról nem kíván lemondani.

Az ügyet nagyságos Elnök Úr döntése alá terjesztvén, kérem döntését az imagyelt gondnokával tudatni.

Szeged. 1933. június 20.

Lelkipársztori üdvözléssel

Löw Immánuel
főrabbi

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 40/1933.

6.
Jungreis Ábrahám rabbi alkalmazásának ügye
Szeged, 1933. október 27.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület Gondokságától
Szegedi Zsidó Hitközség Tekintetes Elöljáróságának
Helyben

__Tisztelettel bejelentjük, hogy az Imaegyesület helységében 1933 október hó 22-én.

A Talmudthóra tanítás megkezdődött. Jungreis Ábrahám rabbi úr, aki nincs nálunk alkalmazva a tanítást elvállalta.

Nagy tudása, és bölcs magyarázatai folytán már eddig is sok hallgatója van.

Ma nagy szüksége van az egész zsidóságnak arra, hogy szent hitünket úgy a felnőttekbe, valamint a gyermekekbe belevésse, és azt reméljük, hogy az ily tanítás és bő magyarázat után testvéreink még jobban fognak ragaszkodni szent vallásunkhoz.

Az Anyahitközség tekintetes Elöljáróságától, csak azt kérjük, hogy Tanítómesterünket, ki saját magától vállalkozott ezen nehéz föladatra, méltóztassék részére, hogy a megélhetésén némileg könnyítsen, havi 80-100 P. segélyben részesíteni, és ezen összeget már 1933 November 1 től kiutalványozni kérjük.

Egyben pedig tisztelettel kérjük, hogy a Margit u. 24. sz. lévő Rituális fürdőkhöz egy 1.20 méter m2 előszoba építését saját költségünkön engedélyezni méltóztassanak.

Szeged 1933 Október 27

Bolgár Lajos
h. jegyző

(olvashatatlan aláírás)
gondnok

Körpecsét: SZEGEDI IZRAELITA IMAEGYESÜLET

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma: 143/1933.

7.

**A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele
a Talmud Tóra támogatása és a rituális fürdő ügyében**

Szeged, 1933. december 3.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület t. Gondnokságának
Szeged.

Tisztelettel közöljük, hogy hitközségünk előjárósága további intézkedésig, illetve visszavonási jogának kifejezett fenntartásával Talmud Tóra tanításuk költségeihez havi 40 P segéllyel járul hozzá 1933 december 1.-étől kezdődően mely segély december havi összege hitközségünk pénztáránál rendelkezésre áll.

A Margit-u 24 számú épületünkben lévő rituális fürdőjükhöz előszoba építését célzó kérelmükre tisztelettel közöljük, hogy érdemben csak tervrajz bemutatása után tudunk dönteni.

Szeged, 1933 december 3. t.ü.

Hittestvéri üdvözléssel:
Elnök

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 143/3/1933.

8.

**A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegylet válasza
a Talmud Tóra támogatása és a rituális fürdő ügyében**

Szeged, 1933. december 13.

Szegedi Orth. Izraelita Imaegyesület

Szeged, Török ucca 6.

A Szegedi Zsidó Hitközség, Tekintetes Elöljáróságának, Szeged.

Van szerencsénk f. hó 3ikáról kelt 143 – 1933 sz. . h. átiratuk vételét igazolni, s hálás köszönetünket fejezzük ki azért a nagylelkűségükért hogy Talmud Tóra tanításunkhoz illetve költségeinkhez havi 40 P segélyt megszavazni kegyessek voltak.

Tudomásul vesszük hogy a m. t. Elöljáróság fenttartotta magának azon jogát hogy a megszavazott fenti segélyt bármikor visszavonhassa.

A rituális fürdönkhöz hozzáépítendő előszoba tervrajzot rövidessen befogjuk mutatni, s maradunk.

Szegeden 1933 december 13.

Meltzer Jenő
Jegyző

Weisz Vilmos
gondnok

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 30/1933.

9.

Neufeld Sámuel levele Pick Jenőnek a Margit utcai ingatlannal kapcsolatban

Szeged, 1935. március 18.

Méltóságos

Pick Jenő Úrnak

H.

Méltóságos Uram! Ismerve jóhiszeműségét, amely minden igaz ügyet pártfogásába vesz, bátorkodtam ma d.e. méltóságodat felkeresni. De sajnos nagy elfoglaltsága nem engedte meg, hogy személyesen fogadjon, hanem azt méltóztatott üzeni, hogy kívánságomat írásban terjesszem be, és írásban fog méltóságod válaszolni.

A kérés, amely egyúttal k.b. 50 tagból álló helybeli Orth. Ima egyesület tagjainak a kérése, a következő:

Jelenlegi templomunk (Török u.6.) oly rozoga állapotban van, hogy céljának semmi féle tekintetben nem felel meg. Évtizedek óta arra törekszünk, hogy alapot képezzünk új templomunk építésére. A kosszú időn át gyűjtött pénz a Korona devalvatioval semmivé vált.

K.b. 2 évvel ezelőt gyűjtést indítottunk, amelynek eredménye k.b. 1.500 P tett ki. Ha arra fogunk várni, hogy gyűjtésünk új templomra fog összegyűlni, akkor ez sohasem fog megvalósulni.

Jelenlegi helyzetünkben nem maradhatunk, tehát más megoldást kellett keresnünk, és ha az anyahitközség bele egyezését adja, kívánságunk valóra válhat, anélkül, hogy az anyahitközséget megterheljük.

Ugyanis 3 évvel ezelőtt a Hitközség megvette a Margit utca 24 szám alatti házat. Akkor azon a címen vették meg, hogy ott lesz az orth. ima egylet temploma. Azóta azonban azt a helyiséget berendezték a cserkészeknek.

Bár elismerjük ezen intézmény fontosságát, de működésük nincsen ezen helyhez kötve. Nekünk azonban vannak terveink, amelyek szerint ezen épületet csekély költséggel, amely összeg fölött rendelkezünk, templomnak megfelelően át lehetne alakítani.

De, hogy a cserkészeket is el lehessen helyezni, hajlandók vagyunk ezen összeg egy részét amit házbér címét jelenleg fizetünk (800 P) lemondani, amely összegből a Hitközség bérelhet a cserkészeknek megfelelő helyiséget.

Már most ezen kívánságunkat kérvény formájában fogjuk az előjárásnak beterjeszteni. És az a kívánságunk, hogy Méltóságod mint az előjáróság döntő szavú tagja ügyünket pártolni méltóztatásék, hogy ezen rég óta húzódó kérdés nyugvó pontra kerüljön.

Számítva méltóságod támogatására bocsánatot kérek, hogy kevés idejét én is igénybe vettem, maradok tisztelettel:

Neufeld Samuel

Tisza K. u. 43.

Szeged 935 III 18.

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 7/1935 (kézzel írt levél)

10.

Pick Jenő levele Kolozs Lajosnak a Margit utcai ingatlannal kapcsolatban
Szeged, 1935. március 20.

Nagyságos
Kolozs Lajos urnak,

U j s z e g e d
Löwy gőzfűrés

Kedve Lacza!

Neufeld Sámuel az idemellékelt levelét intézte hozzám, amelyben arra kér, hogy a cserkészek házát engedjük át az ortodox imaház céljára. Én, mint a cserkészek barátja, nem foglalkozok állást, amíg Veled szót nem értettem. Nem tartanám helyesnek a ház átengedését, legfeljebb arról lehetne szó, hogy az udvarból egy bizonyos rész átengedtesse. Várom erre vonatkozó sz. értesítéset.

Szívélyesen üdvözl

készséges híved
Pick Jenő

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 7/1895. (géppel írt levél fejléces papíron)

11.

A panasz a Szegedi Orthodox Izraelita Imaegylet gondnokságának
választásával kapcsolatban
Szeged, 1938. január

Tekintetes

Szegedi Zsidó Hitközség Elöljáróságának, mint az Orth. Imeegyesület
Felügyelő Hatóságának,

Szeged.

Alulírottak azonnal fellebbezéssel élünk 1938. január hó 9.-én az Orth. Imaegyesület Török ucca 6 sz. alatti helyiségében gondnok tisztségre megtartott titkos választás miatt, mert 2 olyan tag is szavazott, ki 3-4 évnél több tagdíjjal hátralékban van és ezen 2 tag döntötte el a választást. Névszerint Hutterer Dezső és Birenfeld Manó urak.

A pénztárnoki, ellenőri, jegyzői és ügyészi megválasztás ellen nem fellebbezünk, miután azon a gondnok választás előtt, egyhangú felkiáltással lettek megválasztva.

Kérjük ezen fellebbezésünk szíves tudomásulvételét már azért is, mert a meghívón és hirdetőményen fel volt tüntetve, hogy szavazati joga csak azon tagnak van, ki nem több mint 6 hónapnál hátralékban nincsen.

Hittestvéri üdvözlettel
Seelenfreund József
Neufeld József
Spagantner Oszkár
Pollák Géza

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 34/1938.

12.

**A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele
az Imaegyelet gondnokságának választásával kapcsolatban**
Szeged, 1938. január 30.

Szegedi Orth. Imaegyesület tek. Gondnokságának
Szeged

Seelenfreund József, Neufeld József, Spagantner Oszkár és Pollák Géza imaegyesületi tagok panaszt nyújtottak be a hitközség eljárásánál az imaegyesület f. é. január 9.-én tartott közgyűlésén a gondnoki tisztségre való titkos választás miatt, amelyen két olyan tag is szavazott, akik több évi tagdíjjal hátralékban vannak és nevezett tagok döntötték el a választás eredményét.

Az ügy megvizsgálására dr. Katona Dávid hitközségi jegyzőt rendelem ki és felhívom a t. Címet, szíveskedjék a fenti ügyre vonatkozó összes iratokat és adatokat rendelkezésre bocsátani, hogy a panasz tárgyában határozatot hozhassak.

Szeged, 1938 január 30.

Hittestvéri üdvözlettel:

Elnök.

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 34/1938.

13.
Frankfurt Izidor lemondása
Szeged, 1938. február 13.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület
Szeged, Török utca 6.

Tekintetes Anyahitközség!

Válaszolva f. évi január hó 30ával kelt 34/1938 sz. n.b. átiratukra tisztelettel értesítjük a t. Címet hogy időközben Frankfurt Izidor megválasztott Gondnok Úr tisztségéről lemondott, s ezáltal n.b. átiratuk tartalma tárgytalanná vált.

Szeged 1938 február 13

Hittestvéri üdvözlettel
Grünfeld h.gondnok

Holtzer Jenő jegyző

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 23-160/1938.

14.
**Az Imaegyesület kérelme az anyahitközséghez a munkaszolgálatos
katonák kóser étkezése ügyében**
Szeged, 1938. január 11.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület

Szeged, Török utca 6.

6.szám. 1938.

Anyahitközség Tekintetes Elöljáróságának!

Szeged

Tudomásunk szerint Ministeri rendelet értelmében zsidó katonáknak kérésére kosztpénzt készhez kell fizetni, tudunkkal Szegeden a Katonai hatóságok a koszt pénzt nem adják kézhez s ez által a zsidó katonák a rituális étkezés tekintetében a vallást nem tarthatják meg, s kénytelenek vagy száraz edelelen élni, vagy a kaszánya kosztot enni.

Felkérjük a t. Címet, hogy ezen ügyben illetékes helyen eljárni sziveskedjenek.
Hittestvéri üdvözlettel

Szeged 1938. Január 11.

Holtzer Jenő jegyző

Grünfeld Oszkár h. gondnok

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 588/23-160/1938

15.

Az Imaegyesület Gondnokságának levele az Anyahitközséghez, amelyben megköszönik a gyászistentiszteleten való részvételüket

Szeged, 1938. március 24.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület
Szeged, Török utca 6.
32 szám. 1938.
Anyahitközség Tekintetes Elöljáróságának
Szeged

F.hó 18-án kelt n.b. átiratukat kézhez vettük az abban foglaltak meleg testvéri szeretetünről tett bizonytságot , biztosítjuk Önöket hogy mi ugyanolyan érzelmekkel vagyunk Önök iránt eltelve.

Amint a múltban a jövőben is vallásunk elmélyítésén fogunk fáradozni s nevelni férfiakat és nőket a konzervatív zsidóság számára.

Köszönjük azon szives figyelmüket hogy szivessek voltak felhívni bennünket arra hogy Dr. Biedl Samu által kijelölt utmutatását tartunk meg.

Gondnokság köszönetét fejezi ki a t. Czimnek azért, hogy Gyász Istentiszteletünkön megjelenni méltóztattak, s maradtunk Szeged 1938 márczius 24.

Hittestvéri üdvözléttel

Holtzer Jenő jegyző
gondnok
Körpecsét: Szegedi Orth. Imaegylet

Frankfurter

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 1938/23-160. (kézzel írt levél)

16.

A Szegedi Izraelita Hitközség által elrendelt vágási rend

Szeged, 1938. május 17.

Vágási rend.
Érvényes 1938. május 17.-étől.

A Szegedi Izraelita Hitközség Kultusz-elöljárója a rabbisággal egyetértően a mai naptól kezdődően további intézkedésig a következőképpen rendelkezik a vágásokat illetően:

Minden reggel szombat és felekezeti ünnepnapok kivételével, reggel $\frac{3}{4}$ 7 órakor kezdődik a vágás és $\frac{1}{4}$ 8 óráig Márkus Dávid vág.

$\frac{1}{4}$ 8 órától 8 óráig Schwarz Ede vág.

8 órától 10 óráig Meisels Simon vág.

10 órától 12 óráig Márkus Dávid vág.

½ 2 órától 4 óráig Schwarz Ede vág.

4 órától 6 óráig Meisels Simon vág.

6 órától ¼ 8 óráig Márkus Dávid vág.

Szerdán reggel 8 órától 10 óráig Meisels mellett Márkus Dávid is vág.

Szombaton este a szombat kimenetelétől kezdődően a hitfelek részére Schwarz Ede és Márkus Dávid vág. A husárusítással foglalkozók részére a tömeges vágásokat csak a vágási kezdő időpont után ½ múlva eszközlik, amikor az egyes végések már elvégezve vannak.

Minden panaszt kéri az előljárásság vagy a hitközszégi irodában szíveskedjenek a hitfelek benyújtani.

Szeged, 1938. május. 17.

Kultusz-eljáró

Szegedi Zsidó Hitközszég Archívuma 23-160/1938.

17.

A Szegedi Izraelita Hitközszég kérése metszőjük helyettesítése ügyében

Szeged, 1939. június 24.

Szegedi Zsidó Hitközszég

Szeged Margit u.20.I.

Szeged 1939 június 24.

126/1939.

Nagy. Frankfurt Izidor m. a Szegedi Orthodox Imaegyesület részére

Szeged Br. Jósika ucca 27

Hitközszégünk testvéri együttérzéssel a legmesszebbmenő támogatásban részesíti a t. Cimet egyrészt anyagi erejét meghaladó segélyt folyósít az Imaegyesületnek, másrészt Talmud Tóra cimen, rendkívüli segély címén is rendelkezésre áll és az Önök előterjesztésére metsző-előimádkozójuknak teljes javadalmát hitközszégünk pénztára fizeti.

A megváltozott helyzet folytán hitközszégünk kénytelen a gazdasági leépítés terén addig a határig elmenni, amíg a szükség azt parancsolja.

Az elmúlt év kezdetéig metsző-előimádkozójuk szolgálatát a nagybaromvágás céljára teljes mértékben igénybevehette közületünk, metszési tilalom kormányhatósági elrendelése óta azonban csak a baromfivágásnál veheti igénybe Meisels Simon munkáját.

A nyári évad következik, amikor egyrészt ASchwarz Ede kántorunk, aki négy évtizedet meghaladó idő óta dolgozik, másrészt Meisels Simon is szabadságra kell, hogy menjenek, és szabadságuk tartama alatt hitközszégünknek gondokodnia kell

egy helyzi metszőről, aki a másik rendelkezésére álló metszővel együtt a vágást Julius és augusztus hónapokban ellátná.

Hitközségünk előljárósága arra kéri (?) sziveskedjék erre a funkcióra Landau Simon nevű alkalmazottjukat kirendelni és meghagyni neki, hogy rabbiságunkkal és hitközségünk elnökségével mielőbb lépjen érintkezésbe a vágási teendő elláthatása végett.

Hittestvéri üdvözléssel:

Az iratban javítások, és áthúzás látható!
Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 23-160/1938

18.

A Szegedi Orthodox Imaegyesület Gondnoksága nem járul hozzá a metsző helyettesítéséhez *Szeged, 1939. június 24.*

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület
Szeged Török utca 6.
Az Anyahitközség Tekintetes Elöljáróságának!
Szeged

Frankfurt Izidor gondnok Urunkhoz f. hó 24ikén kelt 126/1939 sz. b. átiratukra az alábbiakat válaszoljuk.

Előre bocsájtjuk hogy Imaegyesületünk Vezetősége minden zsidó ügyet erejéhez képest örömmel és kötelesség szerűen támogat.

Imaegyesületünk vallási felügyeletét Vorhand Mózes makói Orth. Főrabbi Úr gyakorolja, s vallási ügyekben az Ő szava dönt.

A múlt évben a szegedi Rabbinátus hasonló kéréssel fordult hozzánk, akkor kikértük Vorhánd Főrabbi Úr véleményét s úgy döntött hogy Orthodox szempontból Orth. Metsző a t. Czim vágó helyén nem vághat, s akkor bár sajnálattal a Rabbinátus kérését nem teljesíthettük.

Sajnálattal értesítjük a t. Czimet hogy ugyanazon oknál fogva metszőnket julius és augusztus hónapokra vágás céljára a legnagyobb jóakaratunk mellett sem engedhetjük át a t. Czimnek.

Nekünk testvéri fájdalmat okoz hogy a t. Czim kérését nem helyesíthetjük, mert mi kötelesek vagyunk Vorhand Főrabbi Ur döntését respektálni.

Amennyiben a t. Czim megengedné hogy metszőnk az Önök részére kisegítsé végett a cserkész udvarban vághatna úgy minden megkérdés nélkül metszőnket készséggel rendelkezésükre bocsájtjuk.

Mellékeljük (visszavárolag) betekintés végett Vorhánd Főrabbi Ur mult évi márczius havában kelt a fenti ügyre vonatkozó levelét.

S maradunk

Szeged, 1939 június 26.

Hittestvéri üdvözlletel

Mentzer Jenő jegyző

Izidor gondnok

Frankfur

Anyahitközség elöljárójának feljegyzése az irat hátoldalára:

Ugyanaz a makói orth . főrabbi

megengedte eddig, hogy Rosenberg és

Meisels orth. Imaegyesületi metszők a mi

rendes vágónkban végezzék a metszést.

Most is ott végzi Meisles .

dr. Katona

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 23-160/1938.

19.

A Szegedi Orthodox Imaegyesület Gondnokságának levele az anyahitközség elnökéhez Katz Izsó kisegítő metsző bérének befizetése ügyében

Szeged, 1939. július 20.

Érk. 1939.VII.23.

Szegedi Orthodox Imaegyesület

Szeged, Török utca 6.

Ikt.sz: 23/1939

Tekintetes Anyahitközség!

Tisztelettel igazoljuk f. hó 13 ikáról kelt n. b. levelük vételét, amelyben felkérnek bennünket hogy Kutz Izsó kisegítő metsző díját P 216 pénztárunkba fizessük be.

Válaszképpen az alábbiakat bátorkodunk irni.

Dr. Pap Robert Elnök Ur és Gondnokunk között a következő beszélgetés történt.

Elnök Ur hivatkozott arra hogy tavaly a kisegítő metsző díja P400- igényeltr, s kérte hogy az idén ne kívánjuk hogy az Anya hitközség ilyen összeggel terhelje meg magát, kérte hogy ezen összegből vállaljunk mi is magunkra bizonyos összeget.

Gondnok ur erre kijelentette hogy P 150 ért lehet kapni kisegítő metszőt, Elnök ur erre kijelentette hogy az Anya hitközség hozzájárul P150 nem, s mi állítunk metszőt, Gondnok ur kért P 200 – de tekintve hogy a megállapodás abba maradt.

Mi megígértük a hozzájárulást amit olyan formában gondoltunk hogy lakást és kosztot mi fogjuk adni természetben mint ahogy Schwarcz kántor ur a metszővel tényleg meg is egyezett, közben az Anya hitközség koszt, lakás, és vasutköltség fejében P66 állapotot meg Katz izaák metszővel.

Amennyiben a t. Czim ragaszkodna hozzá hogy a megígért hozzájárulást P66 mi kifizessük úgy arra kérjük sziveskedjenek azzal a nagyünnepek utánig várni amikor is reméljük hogy ahhoz abban a helyzetben leszünk hogy nagyobb zökkenés nélkül fogjuk tudni kifizetni a hozzájárulást.

A Török u 6 sz ház eladó és félő hogy pontos nem fizetés esetén felmondhatnak illetve kitehetnek bennünket, és annak dacára sem tudjuk már hónapok óta pontosan fizetni a házbért most és legutóbb már 4szer kellett igénybe venni Gondnok Urnak hogy a hátralékot kifizethessük.

Egyben tisztelettel közöljük hogy Meiszelesz Simon metszőt utasították hogy 17-én kezdje meg szabadságát.

Szeged 1939. Julius 20.

Hittestvéri üdvözlettel

Meltzer Jenő jegyző

Frankfurt Izidor gondnok

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 126/1939

20.

A Szegedi Izraelita Hitközség határozata a metsző helyettesítésére kifizetett összeg megosztásáról Szeged, 1939. szeptember 3.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület tekintetes Gondnokságának.
Szeged

Tisztelettel közöljük, hogy a hitközségi és imaegyesületi metszők helyettesítésével felmerült 216 P költséget hitközségünk előjárósága a hitközség és az imaegyesület között megosztotta olyképen, hogy a hitközslg 116 P-t, az imaegyesület 100 P-t visel ezekből a kiadásokból és a 100 P összeget kívánságuknak megfelelően október hóban 30, November hóban 30, és December hóban 40 P-s részletekben fogja az imaegyesületi segélyből levonásba hozni.

Szeged, 1939 szeptember 3. T.ü.

Hittestvéri üdvözléssel:

jegyző.

Elnök.

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 126/1939. (géppel írt szöveg)

21.

A Szegedi Orthodox Imaegyesület nem tudja kifizetni az anyahitközség által a metsző munkadíjához való hozzájárulás teljes összegét

Szeged, 1939. szeptember 26.

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegylet
Szeged, Török utca 6.
32/1939.

Tekintetes Anyahitközség

Válaszolva f. évi szeptember hó 3-án kelt 126/1939 sz. n. b. átiratukra ,
hivatkozunk f. évi Julius 20-án kelt átiratunkra, s abban Katz Izsák kíségitő metsző
illetményeihez P66 hozzájárulást vállaltunk, ennél többet sajnos nem vállalhatunk
mert az idei bevételeink alatta maradnak az előbbeni évekéhez.

Megjegyezni bárorkodunk hogy néhai Elnökünk Dr. Biedl Samu idejében a
kiségitő metsző teljes illetményét mindenkor a hitközség viselte, 1) mert a
kiségitő metsző alkalmaztatásáról a hitközség gondoskodásának tartotta, 2) mert
az Imaegyesület gyenge anyagi helyzetét megterhelni nem lehetet, az
Imaegyesület hozzájárulást soha nem adott.

Tisztelettel kérjük hogy rendes havi illetményünkéből október hótól
kezdődőleg havi P5 levonásba hozni méltóztassanak, nagyobb összeg
törlesztésére képtelenek vagyunk, nem szeretnénk már most az ünnepek után
rendkívüli segélyért a hitközséghez fordulni.

Szeged 1939 szeptember 26.

Hittestvéri üdvözlettel

Meltzer(Holtzer?) Jenő jegyző

Frankfurt Izidor gondnok

Körpecsét: Szegedi Orth. Imaegyesület.

Hozzáírt gépelt szöveg:

Határozat

Hozzájárulok ahhoz, hogy a 100 P az előjárósági határozattól eltérően havi 20 P-
s részletekben vonassék le az imaegyesületi segély összegéből.

Szeged, 1939. Szept. 23.

Kézzel írva: láttam

Pap Róbert elnök

22.

A Szegedi Orthodox Imaegyesület kéri a metsző béréből fennmaradó összeg befizetésének elengedését *Szeged, 1939. november 2.*

Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület
Szeged, Török utca 6.
36/1939

Tekintetes Anyahitközség Elöljárósága!

F.év szeptember 3-án kelt 126.sz. b. átirastukban értesítettük bennönket hogy a kisegítő metsző kiadásaihoz P 100 járuljunk hozzá s ezen összeget több havi részletekben havi illetményeinkből levonják.

Már több ízben kijelentettük hogy mi a békesség okáért P 66 hozzájárulunk nem pedig P 100 höz, azt is kértük hogy havi P 5 részletekben törleszthessük, ezen átiratunkkal a t. Elöljáróság figyelmen kívül hagyta, s elrendelte a P 100 hozzájárulást s ezen összeget s elrendelése a P 100 hozzájárulást s ezen összeget P30-40 havi részletekben levonni, s így megtörtént hogy szeptember és október hónapokban járulékainkból P20-20 összesen P40 levontak.

Mi minden alkalommal hagsulyozzuk a mi gyenge anyagi helyzetünket s P20 részlet levonásba miután ez súlyosan érint bennünket nem mehetünk bele, ezen körülményeket a t. Elöljáróság is beláthatja s nem rank hárítani hanem könnyíteni kellene helyzetünkön mert csak így tudjuk hivatásunkat betölteni.

Tisztelettel arra kérjük a t. Elöljáróságot, hogy a rank ról P100 hozzájárulásból még fennmaradó P60- elengedni sziveskedjenek annál is inkább mert a kisegítő metsző költségei az Imaegyesületet nem terhelheti.

Szeged 1939 november 2.

Hittestvéri üdvözléssel

Meltzer Jenő jegyző

Frankfurt Izidor

jegyző

Körpecsét: Szegedi Izraelita Egyesület

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 246/1940

23.

Meisels Simon kérelme

Szeged, 1940. július 19.

Nagytekintetű Elnökség!

Mély tisztelettel alulírott alázatos kérelemmel bátorkodom a nagytekintetű Elnökség elé járulni miszerint megrongált egészségi állapotom helyrehozatalára részemre négyheti szabadságot engedélyezni méltóztassanak.

Ugyanis orvosi tanácsra magaslati levegő való utazást ajánlják nekem s hogy az érdemes Elnökség vezetése alatt álló hitközségnek illetve is zavartalanul működhessen ezen pihenésre az orvosi ajánlat szerint is – feltétlenül szükségem van.

Miért az érdemes Elnökség előtt legjobban ismeretes jövedelmeztetésem a tisztességes családi fentartásom kívül sajnos nem áll oly mértékben, hogy egészségem teljes helyreállítására felmerülő kiadásokat saját erejemből fedezhessem miért mély tisztelettel arra is az érdemes Elnökséget megkérném, hogy elutazásom lehetőségéhez anyagilag elősegíteni méltóztassanak.

Amidőn kérésem jóindulatú támogatását kérem egyben előre is fogadják kedvező elintézésükért előre hálás köszönetem kifejezését és maradtam az érdemes Elnökségnek

Mély tisztelettel Meisels Simon
Szeged 1940 július 19.

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 246/1940. (kézírásos szöveg)

24.

Gondnokság megválasztásának bejelentése

Szeged, 1941. február 14.

A SZEGEDI ORT. IZR. IMAEGYLET SZEGED

6/1941.

Tekintetes ANYAHITKÖZSÉG

SZEGED.

Van szerencsénk tisztelettel közölni hogy január hó 26-án megtartott évi rendes közgyűlésünk a lelépő GONDNOKSÁG tagjait újólág egy évre megválasztotta amidőn ezt a nagyrabecsült Elöljáróság szives tudomására hozzuk kérjük a n.b. Elöljáróságot hogy mint a múltban úgy a jövőben is nagybecsű támogatásukban részesíteni kegyeskedjenek, mert az Önök értékes támogatásuknak híjjával nem tudnánk hivatásainkat betölteni s maradtunk

Szeged 1941 február 14.

Hittestvéri üdvözlettel

Glück Adolf jegyző

Pauk Dezső gondok.

Körpecsét felirata: Szegedi Orth. Izraelita Imaegyesület

Gondnok: Frankfurt Izidor
Pénztárnok: Grünfeld Miklós
Ellenőr: Elfer Miklós
Jegyző: Glück Adolf
Ügyész: dr. Löbl Sándor

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 6/1941.

25.

**A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele Vorhand Mózes
makói ortodox főrabbihoz az Imaegylet feletti felügyeleti jog ügyében**

Szeged, 1942. december 2.

Főtisztelendő Vorhand Mózes orthodox főrabbi urnak.
Makó.

Főtisztelendő Főrabbi Ur!

Hivatkozással dr. Frenkel Jenő amyakönyvvezető rabbi urral f. hó 1.-én folytatott megbeszélésre, szíves tudomására hozom a következőket:

Az a tény, hogy hitközségünk tagjai a Margit-u 24 számú épületünk nagyobb termében imádkoznak, egyáltalán nem érinti az orthodox imaegyesülettel a helyiség használatára vonatkozóan között megállapodásunkat, mely változatlanul érvényben marad. Csupán az történik, hogy abban a helyiségben, amelyet a helybeli orthodox hivek hetek óta nem vettek igénybe, a téli hónapok hétköznapijain hitközségünk tagjai imádkoznak. A terem berendezésén semi változást nem végeztünk és nem is szándékozunk végezni. A terem igénybevétele csupán hétköznapiakra vonatkozik, péntek délutántól szombat estéig zavartalanul használhatják orthodox hitfeleink, a hétköznapi igénybevétel is csupán a téli hónapok tartamára szól. Az idő felmelegedésével az igénybevétel megszűnik és orthodox hitfeleink tovább is használhatják eljáráságunk erre vonatkozó engedélyének megfelelően.

Meg kell ragadunk ezt az alkalmat annak közlésére is, hogy a szegedi orthodox imaegyesület fölött vallási szempontból a felügyeletet Lőw Immánuel főrabbi ur öméltósága intézkedése folytán kizárólag Főtisztelendőséged személyében gyakorolhatja, - másra, különösen Jungreis Ábrahám urra át nem ruházhatja. Jungreis Ábrahám ur sem az istentiszteletek rendje, sem a hivek lelki gondozása, sem a szertartásos vágás, sem a fürdő ügyében intézkedést nem tehet, nem rendelkezhetik és semmiféle gyakorlást nem foganasosíthat.

Szeged, 1942 december 2.

Hittestvéri üdvözléssel: Pap. elnök

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 272/1942. (géppel írt dokumentum)

26.
A Szegedi Izraelita Hitközség figyelmeztetése
bejelentés nélküli elszállásolás miatt
Szeged, 1942.

Szegedi Orth. Imaegyesület tekintets Gondnokságának
Szeged.

Tudomásunkra jutott, hogy az ideiglenesen Önöknek templom céljaira átengedett Margit u. 24. Számban alkalmazottuk megengedte, hogy egy éjszaka egy átutazó idegen ott szállást kapjon.

Ez a cselekmény a t. Címnek fennálló törvényekbe sé rendeletekbe ütközik, amelynek beláthatatlan következményei lehetne nemcsak meggondolatlanul cselekvő alkalmazottukkal és az imaegyesület gondnokával szemben, de hitközségünk és szegedi hittestvéreink irányában is.

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 154/1942.

27.
Kohn Lajos munkaszolgálatos temetésének körülményei
Szeged, 1942. június 3.

Nagyságos Szendrői József urnak
Kiskörös.

B. felkérésére érdeklődtem, auz Ön által panaszolt temetési eljárásról és a következő információt kaptam, amelyet tájékozása céljából Önnel az alábbiakban közlök:

“Kohn Lajos munkaszolgálatos temetéséről, illetve annak körülményeiről. A helyőrségi kórház 29.-én d.e. jelentette a halálesetet. Egyben meghatározta a temetés időpontját, valamint a kórházból való elszállításának idejét is. Miután a halott kiszállítása megtörtént, d.u.1/2 6-kor jelentkezett lakásomon Ungár Mór, aki a halott rokonának mondta magát és kérte, hogy engedjem át a halottat, hogy ők orthodox rítus szerint lássák el. Az ellátást még az nap kívánta végrehajtani. Ezt nem elleneztem, de figyelmeztettem, hogy a halottnak az ellátásához semi sem áll rendelkezésünkre. Erre Ungár kijelentette, hogy a szükséges halotti ruhákat és rituális koporsót ő megszerzi, mire természetesen szabad folyást engedtem a ténykedésének, Szombat reggel 8 órakor lakásomon felkeresett Frankfurt Izidor Grünfeld Miklós ur társaságában és felkért, hogy a rituális koporsóhoz szükséges anyagot szállitassam ki a temetőre. Tekintettel arra, hogy tudomásom szerint a rituális eljárást már előző este elvégezték, ezt tudattam velük, megjegyezve, hogy ezirányú kívánságukat egyébként sem teljesíteném, mivel szombat van. Vasárnap reggel 8 órakor Jungreis Ábrahám, a halottnak egy nagybátyja és huga

bejöttek az irodára és akkor szereztem tudomást arról, hogy a halott érdekében ezideig semmit nem tettek az orthodoxok. Ekkor felkértem őket, hogy mivel katonai küldöttséget várunk a temetésre és nem volna megengedhető, hogy a temetés idején az ő késésük miatt eltolódás legyen. Ugyanakkor figyelmeztette őket arra a körülményre, hogy tagtársuk és a halott rokona, Ungár Mór milyen kötelezettséget vet magára. Kihangsúlyoztam, hogy sem koporsó, sem halotti ruha nincs és annál is inkább fontos a halott délelőtti rendbehozása, nehogy esetleg egyes hiányzó ruhadarab miatt az öltöztetés megakadjon. Ezt mindannyian tudomásul vették. A füröszttést és öltöztetést mégsem rendezték meg délelőtt azzal a megakolással, hogy ők kétszer mennek ki a temetőre. Kénytelen-kelletlen ebbe is belenyugodtam. Délután ¼ 3-kor Eisenberger Adolf, ki Löwinger Edével együtt az orthodoxok kiszolgálására a temetőre, kirendeltem, kerékpáron felkeresett az irodában azzal, hogy őt most küldték be, hogy szedjen össze a halott részére szükséges ruhaneműeket. Ugyanakkor telefonon felhívták Frenkel rabbi urat, akitől taliszt kértek. Eisenberg kísérlete hiábavaló volt, mert az orthodoxok akiket felkeresett, nem adtak rendelkezésére semmit. Frenkel rabbi ur szintén tehetetlen volt kívánságukkal szemben, mivel a saját használatában levőn kívül nincs talisza, Vagyis, aminek a megszerzéséhez az orthodoxoknak péntek délutántól vasárnap délutánig bűven volt idejük, azt mi tényleg nem szerezhettők meg egy fél óra alatt, amikor vasárnap is volt és a chevra nem tárol egyáltalán halotti felszereléseket, mivel ezeket mindig a halott hozzátartozói szerzik meg, legfeljebb a család felkérésére és terhére előzékenységből esetenként beszerzi. ¾ 3 kor a funkcionáriusokkal együtt kiértünk a temetőre, ahol éppen akkor kezdték a rituális ellátást ép. Ugy, hogy Neumann főkertészünk adta a szükséges alsóruhákat és lad...(?) A koporsó hiányos és az egészségügyi előírásoknak meg nem felelő volt és ezt is csak úgy tudták előállítani, hogy Neumann főkertész a saját tulajdonát képző deszkáiból engedett át, dacára annak, hogy a rituális koporsóhoz szükséges deszkamennyiséget előírtam. Megjelenésünkkor saját mulasztásukat azzal akarták leplezni, hogy formális támadást intéztek ellenünk, ami a levéltköztetett halott mellett visszatetsző, kegyeleletsértő, sőt megbotrántoztató volt. Itt meg kell jegyeznem azt, hogy a halott nagybátyja és a huga, akik tanui voltak a hiányokat illető figyelmeztetésemnek, a chevra ténykedését nemcsak elismerték, hanem az orthodoxok eljárást rosszalták is. Nyilvánvaló, hogy az orthodoxok most is csak tradícióikhoz akartak hűek maradni, amikor a chevra legelőzékenyebb eljárását is a tőlük megszokott gáncsoskodással fogadták. Imaegyesületük elnöke, Frankfurt Izidor olyan sértően és az egész temetőre elhallatszó hangon viselkedett, hogy kénytelen voltak viselkedésének következményeire figyelmeztetni. Egyébként az egész lefolyást tökéletesen ismeri dr. Frenkel Jenő rabbi ur, valamint dr. Steiner Zoltán előljáró ur, akik eljárásomat helyeselték. Az elsőosztályú gyászszertartás ezután rendben lefolyt.teljes tisztelettel: névalírás”

Szeged, 1942 június 3.

Kiváló tisztelettel:

Elnök.

28.

A Szegedi Izraelita Hitközség Pártfogó Iroda kérelme és határozata a munkaszolgálatosok elhelyezéséről

Szeged, 1943. augusztus 31.

Szegedi Izraelita Hitközség

Tárgy: A kebelbeli Pártfogó Iroda jelentése a hadtestparancsnokság épületébe vezényelt kb. 6 munkaszolgálatos ama kérelméről, hogy részükre egy helyiség utaltassék ki szállásul, hogy ne kelljen a város periferiájuk lévő szállásukra napontként ki és bejárni. Előadásuk szerint a parancsnokságuk a hadtestnél ehhez hozzájárul.

Határozat

A hadtestparancsnokság illetve az illetékes katonai hatóság ezirányu hozzájárulásának feltételétől függően, egyelőre 1943 október hó 31-éig terjedő időtartamra a Margit-utca 24. Szám alatti házban az orthodox u.n. nőtemplom előszobáját kérelmezőknek rendelkezésre bocsájtom. A szoba befogadóképessége 12 fő.

Ezen engedélyemnek előfeltétele az, hogy az illetékes katonai parancsnokság a munkaszolgálatosok eme csoportja mellé egy tisztet, vagy honvédet rendel, aki a rendért, fegyelemért az illetékes katonai hatóságnak felelősséggel tartozik.

Felkérem a pártfogó iroda ügyvezetőjét, hogy az illetékes katonai parancsnokság által kijelölendő csoportot a parancsnokság által kibocsátott írásos hozzájárulás /szolgálati-jegy/ felmutatása ellenében engedje be és ezt az írást a pártfogó iroda irattárában őrizze meg.

Felkérem továbbá Biczók János ottani házmestert utasítom is, hogy a helyiséget időnként a rend szempontjából előírt elsötétítési szabályokat ők is és a kirendelendő tisztet vagy honvéd fő a legszigorúbban tartassák be. Minden érdemleges panaszt az illetékes parancsnokhoz leendő továbbítás végett hozzanak tudomásomra.

Felkérem az illetékes katonai hatóságot, hogy kérelmemre a helyiséget 1943 október 31-ével kiüríteni és rendelkezésünkre visszabocsátani sziveskedjék. Ezirányban akkor fogok kérelmet előterjeszteni, ha a helyiségre okvetlenül szükség lesz.

Erről értesítem: 1./ a Pártfogó irodáút azzal, hogy jelen határozatom egyik példányát kézbesítse az illetékes katonai hatóságnak,

2./ Elfer Miklós urat, az orthodox imaegyesület elnök helyettesét /Szent Háromság u.4.szives tudomásul vétel végett.

3./ Biczók Jánost a Margit –utca 24. számú ház házmesterét.

Szeged, 1943. Augusztus 31.

Dr.? olvashatatlan aláírás

A pártfogó iroda ügyvezetője.

Elnök.

29.

A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület Közgyűlésének bejelentése

Szeged, 1944. január 24.

Izr. Hitközség t. Elöljáróságának
Szeged

Tisztelettel közöljük, hogy e hó 30-án Polgár ucca 1 sz. földsz. 1-alatt közgyűlést fogunk tartani amelynek megtartását a M. Kir. Rendőrségnek is bejelentettük.

Közgyűlésnek a tárgya:

Az 1943 évi jelentés

Számadások felülvizsgálása.

Gondnokság felmentése.

Gondnokság megválasztása.

Tisztelettel kérjük a t. Elöljáróságot hogy közgyűlésünkre amelyet a fent leirt helyen és napon délelőtt 10-órákor fogunk megtartani megbízotjukat kiküldeni sziveskedjenek.

Maradunk teljes tisztelettel

Szeged 1944 január 24.

Körpecsét, felirata nem olvasható. Benne kézjegy, mely nem olvasható. Utána:
H.gondnok

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 7/1944.

30.

Közgyűlési jegyzőkönyv

Szeged, 1944. április 5.

(1944. január 30.)

Nagytekintetű Szegedi Izraelita Hitközség Elnöksége
Szeged

7/1944. számú átiratukra tisztelettel megküldöm az 1944 január 30-án megtartott rendes évi közgyűlésen felvett jegyzőkönyvnek a választásra vonatkozó kivonatát.

Jelen vannak

Az államrendőrség részéről Győri János detektív. Az anyahitközség részéről Varga Mihály elnökhelyettes.

Tagok: Elfert Miklós, Ungár Áron, Kelemen Lajos, Glück Adolf, dr. Löbl Sándor, Stern Márton, Hutterer Dezső, Grüner Dávid, Tannenbaum, Rubinfalvi, Heiman és Grünwald Herman urak.

A közgyűlés egyhangulag megválasztotta
Gondok Ungár Áron
Pénztárnok Hutterer Dezső
Ellenőr Tannenbaum Fülöp
Jegyző Glück Adolf
Ügyész dr. Löbl Sándor
Amidőn ennek tudomásul vételét kérem, vagyok
Szeged, 1944. Április 5-én
Hittestvéri üdvözléssel:

Ungár Áron gondok

Körpecséttel!

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 7/1944. Kézírtas szöveg.

31.

A gondnok és a pénztárnok helyettesítése

Szeged, 1944. február 20.

A Szegedi Izraelita Hitközség Tekintets Elöljáróságának
Szeged.

Tisztelettel bejelentjük, hogy f. évi január hó 30-án megtartott évi rendes közgyűlésünkön újólag Frankfurt Izidor urat gondokká és Grünfeld Miklós urat pénztárnokká 1 évi időtartamra megválasztották.

Tekintettel arra, hogy Frankfurt Izidor és Grünfeld Miklós urak munkaszolgálatot teljesítenek a közgyűlés megbízta Ungár áron, Tannenbaum Fülöp és Hutterer Dezső urakat, hogy hazajövetelükig az imaegyesület ügyeit intézzék. Kérjük a tek. Elöljáróságot, hogy ezen bejelentésünket tudomásul venni sziveskedjenek.

Egyben tiszteletteljesen kérjük, a megszavazott P. 200 azaz Kettőszáz pengő rendkívüli segélyt kiutalni sziveskedjék, mert az idén sajnos arra sokkal nagyobb szükségünk van, mint más években mert imaházunkat elrekviráltá, és most béert fizetünk, tüzelőanyag,- szegény orth. Munkaszolgálatosok koscher kosztjukhoz hozzájárulunk amit minden áldozatok árán meg kell tenni.

Kérésünk megismétlése mellett vagyunk nagybecsülésünk kifejezésével.
Szeged 1944 II.20. Hitrokoni üdvözléssel Hutterer Dezső

Határozat

A hitközség előjáróságának nincs módjában a mai helyzetben Imaegyesület részére rendkívüli segélyt engedélyezni.

Szeged, 1944 március 26. t.ü. Pap elnök.

Körpecsét: Szegedi Orthodox Ima Egyesület

Szegedi Zsidó Hitközség Archivuma 7/1944. (géppel írt szöveg)

32.

Hármas Bizottság választása

Szeged, 1944. március 26.

Szegedi Izraelita Orthodox Imaegyesület Gondnokságának.
Szeged

Február 20.-i bejelentésükkel kapcsolatban fel kell hívunk figyelmüket arra, hogy a miniszteri rendeletnek megfelelően kötelesek Önök az Imaegyesület egyes tisztségeit közgyűlésükön betölteni és rendelettel ellenkező az a határozatuk, hogy hármass bizottságot bíztak meg az imaegyesület ügyeinek intézésével.

Rendkívüli segély iránti kérelmüket a hitközség mai helyzetében nincs módjában az előjárásnak teljesíteni.

Szeged, 1944 március 26. t.ü.

Hittestvéri üdvözléssel:

(nincs aláírás)

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 7/1944.

33.

A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele az Országos Orthodox Izraelita Iroda elnökségének, amelyben az Imaegyesület újrászervezését véleményezi

Szeged, 1947. április 26.

Országos Orthodox Izraelita Iroda Elnökségének.
Budapest

Az 1888. Évi kultuszminiszteri rendelet szabályozza az imaegyesületeknek a hitközségekhez való jogviszonyát és ezen rendelet meghozatal alkalmával hitközségünk is a Szegeden működött imaegyesülettel bizonyos megállapodást létesített.

A deportálással kapcsolatos időkben minden irattári okmányunkat - mely erre vonatkozik – megsemmisítették, de maga az alaprendelet sincs meg irattárunkban.

A hitközség néhány tagja az imaegyesület újjáélesztésén fáradozik és azt közlik velünk, hogy az orthodox irodának a megállapodás egy példánya megvan irattárában. Ha ez a ténynek megfelelne, sziveskedjenek egy másolatot erről a megállapodásról részünkre megküldeni, továbbá az 1888. évi rendeletet részünkre lemásoltatni és elküldeni, hogy ezt a kérdést közmegegyezésre módunkban legyen megoldani.

Sziveskedjenek továbbá azt is közölni, hogy mivel az orthodox imaegyletek létesítése a vallásos érzés erősítését célozza és nézetünk szerint alappilére, hogy

ennek tagjai valamennyien szombattartók legyenek, mert enélküé ez elkülönüléshez semmi jogcímük nincs.

Sajnos, ezt a szegedi, magukat orthodoxoknak nevezett testvéreink tulnyomó részéről nem áll módunkban megállapítani, így a mai helyzetben, amikor az orthodox országos iroda is az erők egyesülését tartja a legfőbb célnak és ennek érdekében munkálkodik, őszintén szólva nem látjuk értelmét ennek az akciónak, mert igazi szombattartó hittestvért ugyyszólván lámpással keresve sem igen találunk közöttük is.

Amennyiben tehát ezek a testvéreink a t. Címhez fordulnának, az volna a kérésünk, szíveskedjenek őket megfelelően tájékoztatni és óva inteni őket attól, hogy nmeg nem gondolt lépésükkel még jobban kiélezzék a helyzetet és az igazán vékony szállal a zsidósághoz tartozókat hitehagyásra késztessek.

Nb. válaszukat kérve, vagyunk hittestvéri üdvözléssel:

Stern Márton
elnök

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 20/1947.

34.

**A Szegedi Izraelita Hitközség elnökének levele a MIOI-hoz
az orthodoxok számáról és helyzetéről
*Szeged, 1950. május 30.***

Magyarországi Izraeliták Országos Irodája

Budapest.

Az orthodox izr. Hitközségnek címzett felhívására ilyennek hiányában mi közöljük:

Orthodox Hitközség Szegeden nincs.

A magukat orthodoxoknak vallók száma 3. Akik részére amennyiben minjánt össze tudnak hozni, istentisztelet céljából mindenkor fűtött és világított helyiség áll rendelkezésre.

Hittestvéri üdvözléssel:

jegyző h.

elnök h.

Szegedi Zsidó Hitközség Archívuma 89/1950.

A Szegedi Orthodox Izraelita Imaegyesület levélfejléce és pecsétje

SZEGEDI ORTH. IZRAELITA IMAEGYESÜLET
SZEGED, Török ucca 6.

SZEGEDI JUDAISZTIKAI KÖZLEMÉNYEK

sorozat eddig megjelent füzetei

1. *Ábrahám Vera*: A Szegedi Löw-Könyvtár sorsa.
Mit mondanak a megmaradt iratok?
I. rész (Szeged, 2016) Könyvtári Tudományos Füzetek
sorozatnéven
2. *Fodor Péter*: Szemelvények a csongrádi zsidóság történetéből
(Szeged, 2017)
Kiss Endre: Balázs Béla és akiket érdekel (Szeged, 2017)
3. *Bányai Viktória*: A Szegedi Zsidó Hitközség tulajdonában
lévő textiltárgyak: feliratok, adományozók (Szeged, 2017)
4. *Szabó Attila*: Megemlékezés Gerle Jenő szegedi
gyógyszerésről (Szeged, 2017)
5. Családkutatás a Szegedi Zsidó Hitközségben: Pollák-család
példáján (Szeged, 2018)